

Учасники організованого Комітетом Верховної Ради з питань державного будівництва та місцевого самоврядування «круглого столу» обговорили найважливіші організаційно-правові та фінансові засади місцевого самоврядування в місті Києві, а також проблеми законодавчого забезпечення проведення виборів Київської міської ради та Київського міського голови.

Києву – вибори мера в два тури

– Вибори в столиці України можуть бути призначені на кінець травня – початок червня 2013 року. На мою думку, вибори депутатів Київської ради повинні проходити за змішаною мажоритарно-пропорційною системою, а Київського міського голови – за мажоритарною системою абсолютної більшості, тобто в два тури, – заявив **Голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Давид ЖВАНІЯ (виборчий округ № 140, Одеська область)**. Іще одне важливе питання, яке найближчим часом має вирішити профільний комітет, – кваліфікація цих виборів як позачергових чи чергових.

– Моя особиста думка, що це повинні бути чергові вибори, адже немає сенсу обирати київську владу позачергово на один рік для того, щоб потім вибори в усі місцеві ради в Україні відбувалися одночасно, – зазначив Давид Жванія.

Голова комітету також підкреслив, що наразі не ухвалено рішення про те, коли проводити всі місцеві вибори – в 2014 чи 2015 році. Річ у тім, що останні чергові місцеві вибори відбувалися в 2010 році, й згідно з Конституцією 2004 року термін повноважень депутатів і міських голів становив чотири роки. За нині чинною Конституцією 1996 року, до якої внесено зміну про подовження каденції депутатів, сільські, міські, районні, обласні ради та сільські й міські голови обираються на п'ять років.

– Варто створити серйозну робочу групу й підготувати нормальний концептуальний проект закону про столицю України, де чітко виписати систему управління в Києві. З нашої точки зору, в одній територіальній громаді повинна бути одна рада, але представництво виконавчих структур має доходити майже до кожного мікрорайону, – наголосив **віцепрезидент Асоціації міст України Мирослав ПІТЦИК**.

На його думку, і опозиційні, і провладні політичні сили повинні наполягти на тому, щоб повернути право Києву розпоряджатися ста відсотками надходжень від податку з доходів фізичних осіб.

Зважаючи на велику кількість законодавчих ініціатив, які стосуються регулювання правового статусу міста Києва, **народний депутат України, голова підкомітету з питань місцевого самоврядування Євген КАРТАШОВ (виборчий округ № 76, Запорізька область)** запропонував напрацювати один узгоджений текст проекту. Інакше розгляд кількох десятків концептуально різних проектів перетвориться на «великий похід у нікуди», вважає він. Парламентарій розповів про досвід роботи мером Запоріжжя й зазначив, що місто виграло від прийняття рішення про ліквідацію районних рад. Водночас він утримувався від рекомендацій столиці в цьому питанні.

– Самоврядування в місті Києві фактично згорнуто шляхом скасування районних рад і перетворення Київської міської ради на орган, який сумістив функції представницької й нормотворчої, – наголосив **народний депутат України, голова підкомітету з питань виборчого законодавства Володимир БОНДАРЕНКО (виборчий округ № 219, м. Київ)**.

За його словами, близько 90 відсотків рішень Київської міської ради стосуються не правил надання земельних ділянок чи майнових комплексів, а фактичного надання цих ділянок і майна. Київський міський голова має обиратися громадянами, а міська рада – формувати власний виконавчий комітет, вважає Володимир Бондаренко.

– Ми схилиємося до того, що саме громада повинна вирішувати, чи потрібні в Києві районні ради. Необхідно інституційно розмежувати виконавчий орган Київської міської

ради та Київську міську державну адміністрацію, перетворивши останню на орган виконавчої влади загальної компетенції префектурного типу, – підкреслив **Перший заступник Голови Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України Валерій КАРПУНЦОВ (фракція УДАРУ)**.

– Місцеве самоврядування в місті Києві має бути зразком прозорості й зрозумілості, – зазначив **декан юридичного факультету Національної академії внутрішніх справ Владислав ФЕДОРЕНКО**.

Для цього, на його думку, слід продовжити підготовку законопроекту про столицю України, яка здійснювалася в профільному комітеті народними депутатами минулого скликання. Цей законодавчий акт слід розглядати в комплексі із законами про місцеве самоврядування та про місцевий референдум, – наголосив Владислав Федоренко.

– У місті Києві абсолютно не працює ключовий для місцевого самоврядування принцип організаційної, правової та фінансової незалежності, – наголосив директор **Центру місцевого самоврядування Олександр БАТАНОВ**.

Що стосується утворення чи неутворення районних у місті рад, то, на його думку, оптимальним був би шлях, коли на зміну цим структурам прийшли б реальні органи самоорганізації населення.

– Треба нарешті чітко визначити й записати в законопроекті, які функції в Києві є столичними. І вони мають здійснюватися виконавчою владою, – зауважив **народний депутат України шостого скликання, президент Інституту виборчого права Юрій КЛЮЧКОВСЬКИЙ**.

Він також нагадав, що Конституція України передбачає існування адміністрації тільки в місті Києві, тож запровадження місцевих державних

адміністрації у районах Києва не є наслідком конституційної вимоги й без них можна було б обійтися.

– Для ефективного зв'язку людей із владою кількість мешканців на одного обранця має бути не більш як 6 тисяч. Він повинен жити в тому самому мікрорайоні й ходити тими самими роздובаними вулицями, якими ходять люди. Тому наявність районних рад у такому великому місті, як Київ, обов'язкова, – підкреслив **народний депутат України шостого скликання Юрій ГАНУЩАК**.

Заступник Голови Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України Ігор ШВАЙКА (фракція ВО «Свобода») запропонував визначитися з такими варіантами концепції: дуалістична модель у Києві, представлена міським головою та міською радою, або триалістична, що включає обраного громадянина міського голову, міську раду як представницький орган і управу, що займається вирішенням оперативних питань і до складу постійних комісій якої включають представників районів. Ігор Швайка припускає, що узгоджений варіант концепції може бути затверджений всеукраїнським референдумом.

– Про яке місцеве самоврядування та його фінансову основу можна говорити в місті Києві, де бюджет складає й виконує державний виконавчий орган?! – зазначив **голова підкомітету з питань бюджетної політики Комітету з питань бюджету Олександр ЧОРНОВОЛЕНКО (виборчий округ № 220, м. Київ)**.

На його думку, найгірше, що залишилося від державотворчої концепції 1990-х років, це ідея обласних і районних адміністрацій.

– У 2006 році ми намагалися їх ліквідувати, внівши зміни до Конституції, але, на жаль, тоді це не вдалося, – пояснив Володимир Бондаренко.

Заступник Голови Центральної виборчої комісії Андрій МАГЕРА звернув увагу, що з дня набрання чинності ухваленням Верховною Радою законом про всеукраїнський референдум закон про всеукраїнський та місцеві референдуми 1991 року втратив чинність.

– Нині попри те, що існує конституційне право громадян на участь у місцевому референдумі, передбачене статтею 38 Конституції України, механізму реалізації цього права немає на рівні сільських, селищних і міських громад. У зв'язку з цим я просив би народних депутатів усієї України повернутися до підготовки й розгляду в другому читанні законопроект про місцевий референдум, – сказав представник ЦВК.

– Ухвалений 1999 року закон про столицю України – місто-герой Київ був хорошим до того, як до нього внесли неконституційні поправки про збереження десяти адміністративних районів і ліквідацію органів

самоврядування, – зазначив **народний депутат України шостого скликання, колишній голова профільного комітету Олександр ОМЕЛЬЧЕНКО**.

На його думку, після завершення каденції депутатів міської ради в травні поточного року потрібно провести позачергові вибори Київського міського голови та міської ради.

– Якби міським головою був не Леонід Черновецький, ганебного поділу влади (розмежування функцій Київського міського голови та голови КМДА. – *Ред.*) не треба було б робити, – додав Олександр Омельченко.

– На превеликий жаль, на 22-му році української незалежності ми дожилися до того, що всі питання, які стосуються виборів Київського міського голови і Київської міської ради, перебувають поза межами правового регулювання, – зазначив **народний депутат України, секретар Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Руслан КНЯЗЕВИЧ (фракція ВО «Батьківщина»)**.

Він нагадав, що 3 червня 2012 року закінчилися повноваження Київського міського голови, обраного на виборах 2008 року. 12 липня Київська міська рада встановила юридичний факт дострокового припинення повноважень Леоніда Черновецького відповідно до поданої ним 1 червня заяви.

– Після того виконавчав обов'язків міського голови секретар Київської міської ради звернулася до Верховної Ради, і парламент уже 7 місяців думає, що робити з призначенням виборів Київського міського голови. Якщо повноваження Київської міської ради закінчуються в строк, передбачений законом про місцеве самоврядування, то треба призначити на чергові вибори. Тоді як щодо голови міської ради ми говоримо про позачергові вибори. Розумію, що знову вся відповідальність ляже на Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, бо однією з підстав дострокового припинення повноважень і ради, і міського голови є висновок нашого комітету, – наголосив Руслан Князевич.

– Не витримує критики теза, що в державі немає коштів на вибори й тому, можливо, їх не варто проводити. Такого аргументу взагалі не повинно бути, адже в будь-якій демократичній державі що частіше проводяться вибори, то краще. Нині стоїть єдине завдання: просто домовитися. Це повинна бути все-таки політична домовленість, які це будуть вибори – чергові чи позачергові. Ми схилиємося до останнього варіанта, щоб надалі вийти на одночасне проведення виборів на всій території країни, – підкреслила **заступник Голови Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Наталія НОВАК (фракція УДАР)**.

Торкаючись теми столичного кошторису, вона зазначила, що за головування Олександра Омельченка в 2005–2006 роках прями вилучення з бюджету були порівняно невеликими – 300 мільйонів, 700 мільйонів гривень, а під час каденції Леоніда Черновецького – 5–7 мільярдів.

– Чому? Бо Черновецький, мабуть, вирішив, що йому бюджет Києва не зовсім потрібний, йому вистачить майна і землі. І тому за міський бюджет уже ніхто не боровся. Невиконання бюджету сягало навіть 5–6 мільярдів гривень, і чомусь ніхто з влади на це не звертав уваги. Нині прямих вилучень зі столичного бюджету не стало, натомість змінами до Бюджетного кодексу запровадили норму, за якою киянам залишається замість 100 відсотків податку на доходи фізичних осіб тільки 50 відсотків. Це ті самі 7 мільярдів гривень, які щороку вилучаються з бюджету Києва. І фактично бюджет столиці перетворився на бюджет виживання, – зауважила Наталія Новак.

– У поточному році з Фонду регіонального розвитку Київ отримав 137 мільйонів гривень дотацій вирівнювання. На виконання функцій столиці виділено 2,1 мільярда гривень. І згідно із сьомим додатком до закону про державний бюджет Київ отримав 11 мільйонів гривень субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій. Тобто не можна казати, що зовсім не подбали про Київ, – підкреслила **Перший заступник Голови Комітету з питань бюджету Оксана КАЛЕТНИК**.

Детальніше статистику навіть **директор Департаменту фінансової і соціальної сфери Міністерства фінансів України Олександр ШНИПКО**. За його словами, в 2011 році на виконання функцій столиці виділили лише 300 мільйонів гривень, в 2012 році – 1,6 мільярда, на 2013 рік – 2,12 мільярда.

– Куди йдуть ці кошти? На виконання функцій столиці в соціально-культурній сфері – 650 мільйонів гривень, на обслуговування основної суми боргу за кредитами та векселями, отриманими в 2009–2010 роках, – 323 мільйони, на погашення основної суми боргу за цей же період – 300 мільйонів, на розвиток галузі охорони здоров'я – 100 мільйонів, на спорудження лінії метрополітену від станції «Виставковий центр» до «Одеської площі» та будівництво Подільського мостового переходу через Дніпро й реконструкцію транспортної розв'язки на Поштової площі – 750 мільйонів, – повідомив Олександр Шнипко.

За наслідками обговорення парламентарії вирішили створити робочу групу, яка опрацює весь законодавчий масив пропозицій щодо вдосконалення київського самоврядування.